

تأثیر زمینه‌گرایی بر طرح مایه و فرآیند طراحی معماری

رفیده قاضی زاده^{۱*}، حسین کلانتری^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه مازندران، salmaghazeezadeh@yahoo.com

۲- کارشناس ارشد معماری، دانشگاه تهران، kalantariarch@gmail.com

چکیده

زمینه‌گرایی و درک پیام آن عامل مهمی در فرآیند طراحی معماری می‌باشد. گذشته از بعد کالبدی جنبه‌های متفاوتی در این حوزه مطرح است که به منظور اصلاح و بهبود تعامل با بستر لازم است از مراحل اولیه فرآیند طراحی معماری در مورد تحقق آن در پروژه‌های امروزی مطالعه گردد. زمینه‌گرایی موجب بوجود آمدن گزینه‌های متعدد طراحی و در نتیجه ارائه راه حل‌های کامل‌تر خواهد شد. با توجه به اینکه کانسپت یا طرح مایه جوهره طراحی معماری و نقطه شروع کار طراح است، نوع و شیوه برانگیختن آن در آثار معماری متفاوت می‌باشد. در واقع کانسپت از فهم و درک ما از موضوع و یا شی بیرونی به وجود آمده و شناختی است که به وسیله قوه ادراک ما حاصل شده است. یکی از عوامل تأثیر گذار بر کانسپت، زمینه طرح می‌باشد. از این رو تحلیل، مطالعه و بررسی و استخراج تأثیر زمینه‌گرایی در طرح‌مایه و فرآیند طراحی معماری در جهت بکارگیری معماری زمینه‌گرا و یافتن اهمیت و مزایای بهره‌گیری از آن در این مقاله مطرح شده است. در نتیجه با بهره‌گیری از روش توصیفی-تحلیلی و مطالعات کتابخانه‌ای به بررسی نظریات معماران در خصوص تأثیر زمینه طرح بر فرآیند طراحی معماری جهت استفاده طراحان پرداخته شده است.

واژه‌های کلیدی: فرآیند طراحی، بستر طراحی، زمینه‌گرایی، مولدهای طراحی، کانسپت

۱- مقدمه

نگاه به زمین به عنوان یک عامل موثر در زمینه شکل‌گیری آثار معماری و برنامه‌ریزی شهری یک پدیده یا روش جدید نیست، یک روش قدیمی که در طول زمان نباید نادیده گرفته شده و یا به تدریج فراموش شود [۱۶]. زمینه‌گرایی دیدگاهی است که به ویژگی‌های خاص یک محل و استفاده از آن در دوران معاصر می‌پردازد. تلاشی برای نشان دادن محیط بصری مطلوب و لزوم توجه به محیط فیزیکی در اطراف اثر معماری که سایت در آن واقع شده است. زمینه‌گرایی اصلی است که نشان می‌دهد ساختمان نمی‌تواند به طور جداگانه از محیط تصور شود و هر ساختمان بر محیط تأثیر می‌گذارد و از آن تأثیر می‌پذیرد و هر دو در تعامل با یکدیگرند [۱۷]. اما طراحی معماری امری چالش‌برانگیز است که به متغیرهای متعددی وابسته است. با توجه به اینکه دریافت کانسپت مرحله‌ای از طراحی است که طراح طی آن، بیشترین حد لذت و ناامیدی را تجربه می‌کند. طراح ممکن است نسبت به خلق ایده‌های اولیه طرح ساختمانی منفعلانه برخورد کند. پس فاکتورهای مختلفی به عنوان منشأ کانسپت بیان می‌شوند که یکی از آن‌ها توجه به زمینه و بستر طرح و تأثیر آن را بر طرح مایه یا کانسپت در فرآیند طراحی معماری از طریق انجام مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی متون مورد مطالعه و بررسی قرار می‌دهیم.